

Martin van der Weerden (vooraan) leidt raadsleden en bewoners rond door Slakhorst. Rechts Bertina de Jong.
© Bas Quaedvlieg

REPORTAGE DE SLAK

Huurhuisje voor nog geen euro per maand

Historicus Martin van der Weerden en de Heemkundevereniging Hoensbroek leidden gemeenteraadsleden en buurtbewoners gisteren rond door de Hoensbroekse wijk Slakhorst. Ze vertelden over de historische waarde van de wijk die met sloop bedreigd wordt.

DOOR FRANK BENNEKER

Historicus Martin van der Weerden wil voorkomen dat met de sloop van Slakhorst een in zijn ogen historische fout wordt gemaakt. „Een wijk slopen en in oude stijl herbouwen is een reclamepraatje. Het is nep, het is niet authentiek.”

In een wijkschouw wezen Van der Weerden en de Heemkundevereniging Hoensbroek op de historie van de kolonie. Onder de naam De Eerste Stap werden vanaf 1912 de wijken Slakken en Horst gebouwd. Inmiddels is de naam samengetrokken tot Slakhorst, in de volksmond De Slak. „De Eerste Stap was een toepasselijke naam”, zegt Van der Weerden. „Het was echt de eerste stap naar een menswaardig bestaan en een goed onderkomen voor mijnwerkers.”

De term goed onderkomen moet wel in het tijdsbeeld van 110 jaar geleden gezien worden. „Wij zouden er onze neus voor ophalen. Er waren geen toiletten, maar centrale beerputten. Er was geen waterleiding, maar pomphuisjes. Een mijnwerker betaalde hier voor de kleinste woningen twee gulden en zeventieneneenhalve cent per maand. Omgerekend is dat nog net geen euro.”

Voor Van der Weerden zijn drie mensen onlosmakelijk met Slakhorst verbonden: doctor Henri Poels, architect Jan Stuyt en pastoor Jan Lucas Röselaers. Alle drie hebben ze er een naar hen vernoemde straat of plein. „De geestelijke Henri Poels wilde mijnwerkers een goed huis bieden en liet Jan Stuyt de mijnkoloniën ontwerpen. Stuyt is veel meer dan een architect, met een Engels woord zou je hem *social engineer* kunnen noemen.”

Pastoor Röselaers was nodig om de gemeenteraad van Hoensbroek om te krijgen. „Er zaten toen zeven mensen in de raad, onder wie enkele herenboeren die niet op arbeiders zaten te wachten. Poels en Stuyt hadden een lokale pastoor nodig om de plannen erdoor te krijgen.”

Van der Weerden wijst op de ornamenten, motiefjes in metselwerk en het torentje aan het Pastoor Röselaersplein. „Dat zijn allemaal extraatjes die niet gebouwd hoefden te worden, maar Stuyt tekende ze toch in. Het maakt alles zoveel mooier. Aan het Horstplein heeft Stuyt een ode aan Zuid-Limburg gebracht. Hij was een liefhebber van de vakwerkhuisen en heeft die stijl daar in de woningen verwerkt.”

Bij Bertina de Jong, die al 31 jaar aan het Pastoor Röselaersplein woont, mogen de deelnemers aan de wijkschouw even binnenkijken. Ze woont in een goed onderhouden huis, al heeft ze daarbij het geluk dat haar vader als stukadoor wat extra onderhoud verricht heeft. Vochtproblemen ondervindt ze ook niet. „De muur is twee keer geïmpregneerd en ik heb nergens last van.”

„Het gaat me niet om mijn huisje”, zegt De Jong. „De hele wijk moet blijven. Dit stukje oud Hoensbroek is zo mooi. Het doet me pijn dat het mogelijk gesloopt wordt.”